

AM CUNOSCUȚ UN EROU
Întâlniri cu **Corneliu Coposu**
Capitolul I

**”REGELE MIHAI ESTE INDISPENSABIL
PENTRU RECONSTRUIREA
SOCIETĂȚII ROMÂNEȘTI ȘI A UNEI
ROMÂNII MODERNE.”**

La invitația Ministrului pentru Relații Internaționale, Cooperare, Drepturile Omului și Ministru adjunct de Externe, Alf Svensson, care era și șeful Partidului Creștin Democrat în Suedia, domnul Corneliu Coposu, președintele Partidului Național Țărănesc Creștin Democrat - PNȚCD a făcut o vizită oficială în Suedia în perioada 6-10 aprilie 1992.

Vizita oficială a avut loc între 6 și 10 aprilie, dar domnul Corneliu Coposu a rămas încă câteva zile în Stockholm. Cu această ocazie, pe 11 aprilie 1992, am avut o convorbire de 4 ore cu domnia sa.

Au participat la această discuție arhitectul Octavian Ciupitu, din partea publicației CURIERUL ROMÂNESC, domnișorul Iftene Pop și Badea Constantin, care l-au însoțit pe domnul Coposu în vizita oficială, precum și doamna Ivona Pop și domnul Traian Bergvall, fratele doamnei Ivona Pop.

Convorbirea a avut loc în apartamentul familiei Pop.

Silvia Constantinescu: Dacă v-aș ruga să vă faceți o scurtă autobiografie, ce ați putea spune despre dumneavoastră?

Corneliu Coposu: Nu! Refuz să dau astfel de amănunte personale, pe care le consider ne semnificative. Nu consider că este importantă prezentarea mea, mai cu seamă că partidul nostru (PNȚCD, n.a.) este un partid

AM CUNOSCUȚ UN EROU
Întâlniri cu **Corneliu Coposu**
Capitolul I

de program și nu unul de lideri. Obiceiul de a prezenta diferite figuri ca lideri ai partidului, cred eu, este depășit. Prefer să vorbesc despre doctrina partidului, despre istoria partidului, care-s mai semnificative pentru partid.

Viața individului prezintă interes numai raportată la activitatea sau obiectivitatea partidului.

S.C.: Intră în tradiția publicației CURIERUL ROMÂNESC să prezint viața celor intervievați. Am făcut interviuri și cu alți șefi de partide, cum ar fi Ion Rațiu, sau Radu Câmpeanu, când încă nu erau șefi de partid...

C.C.: ... și ați început cu date biografice?

*S.C.: Și întotdeauna am întreat: cine ești?
Și de ce am pus această întrebare? Cei mai mulți dintre cei care trăiesc în exil, și mai ales acei care s-au născut după război, n-au avut acces decât la informații cenzurate și nu cunosc personalitățile politice care au activat înainte de comunism.*

Dumneavoastră nu sunteți numai un șef de partid, sunteți și acela care ați stat într-o închisoare comunistă timp de șaptesprezece ani și jumătate și este foarte important ca cititorii din Suedia să vă cunoască. Prezentați, vă rog, câteva momente din viața dumneavoastră pe care le considerați deosebite.

C.C.: Repet că biografia diverșilor factori activi din viața partidelor nu are importanță și singurul lucru care trebuie relevat este un aspect legat de impactul pe care

AM CUNOSCUȚ UN EROU
Întâlniri cu **Corneliu Coposu**
Capitolul I

o anumită parte din activitatea persoanei respective o are asupra partidului, asupra realizărilor partidului.

Din punctul acesta de vedere m-am ferit să dau amănunte din biografia mea, deși curiozitatea publicului este mare, mai ales a aceluia care nu a luat contact cu realitățile românești din ultima vreme, îndreptată spre evenimentele sau întâmplările care frizează senzaționalul.

Șaptesprezece ani și jumătate de pușcărie, pentru mentalitatea occidentală, este o aberație! Și apoi, condițiile specifice comunismului, care s-au aplicat, care s-au realizat dintr-o deliberare diabolică cu scopul de a extermina, încă produc senzație. Să dau amănunte despre viața mea din pușcărie, în câteva fraze, este foarte greu. Ce a însemnat noianul ăsta lung de nori, de împilări, viață trăită în permanentă persecuție, sub permanentă amenințare?

Important este să supraviețuiești tendinței de anihilare.

Pentru că trebuie să spun că cel mai important lucru din timpul detențiunii a fost faptul că am avut întotdeauna credința că voi scăpa din pușcărie și voi avea satisfacția să văd prăbușirea comunismului. Lucru care s-a realizat! Foarte mulți din cei care au fost lipsiți de încredere în viitor s-au prăbușit, nu atât din cauza suferințelor și mizeriilor fizice, ci mai cu seamă pierderii încrederii în viitor.

Cred că dacă ai certitudini, ai un suport în orice împrejurări, oricât de grele ar fi acestea, supraviețuiești. Nu am ezitat nici un moment, în cursul acestor oprămiri ale dictaturii comuniste, să cred în prăbușirea

AM CUNOSCUȚ UN EROU
Întâlniri cu **Corneliu Coposu**
Capitolul I

comunismului. Așa cum am avut certitudinea în '40 că se va destrăma imperiul sovietic. În 1940, a doua zi după ultimatul pe care l-am primit pentru cedarea Basarabiei și Bucovinei de Nord, am scris un articol în ROMÂNIA NOUĂ în care am afirmat că umflarea peste măsură a imperialismelor agrare nu poate duce decât la plesnirea balonului și că Uniunea Sovietică, care și așa are o suprafață imensă, încercînd să mai anexeze și alte teritorii, care nu-i aparțin, nu face decât să grăbească explozia acestui imperiu, că Uniunea Sovietică se va destrăma în părțile ei componente. Asta am scris-o în '40!

Sigur că a trebuit să aștept cam mult până să văd asta, dar certitudinea s-a născut din analizarea situației și poate și dintr-o intuiție, care te face să vezi chiar la distanță mai îndepărtată cum poate să evolueze o situație dată în condițiile desfășurării istorice și a raportului dintre state și indivizi. Deci am spus-o în '40 că imperialismul sovietic se va destrăma.

În 1947, când am fost arestat, am spus că și comunismul se va prăbuși. Dealtfel, în momentul în care la noi concepția marxist-leninistă era socotită la apogeu, sub aspectul eternității, concepția sovietică era perimată. În unele state mai civilizate din Europa, doctrina marxist-leninistă era socotită depășită. O doctrină perimată, care nu avea nici o șansă și care nu a realizat altceva decât asuprirea altor popoare.

Am mai făcut un pronostic. În 1938 am fost condamnat pentru "lèse majesté" și, animat de revoltă, am spus: "Nu cred că voi termina închisoarea înainte ca Regele

AM CUNOSCUȚ UN EROU
Întâlniri cu **Corneliu Coposu**
Capitolul I

Carol să abdice", căci dictatura lui Carol determinase, oarecum, condamnarea mea. Sigur că nu s-a îndeplinit imediat, dar 2 ani mai târziu Regele Carol a fost obligat să abdice și să părăsească țara.

Acum nu mai am nici o îndoială în ce privește radierea completă a comunismului, nu numai din țara noastră, ci în întreaga Europă de Est și, probabil, înmormântarea definitivă a concepției marxist-leniniste. Deocamdată, noi în România avem neșansa să fim terorizați de o putere executivă criptocomunistă a unui grup de demnitari, care au confiscat revoluția de la tânăra generație și care se ambiționează să-și păstreze cu dinții puterea, să se încleșteze în scaunul de conducere.

Sigur că mirajul puterii este deosebit de mare. Puterea este foarte atractivă! Puțini oameni știu să moară frumos și să tragă consecințele unei căderi!

S.C.: În străinătate s-a vorbit mult despre faptul că în decembrie 1989 a avut loc o lovitură de stat și nicidecum o revoluție.

C.C.: Nu!! Occidentul a căzut într-o păcăleală, care i-a deformat viziunea în ceea ce privește revoluția din România. Agenții puterii politice din România, pentru a sublinia importanța revoluției din decembrie, s-au pretat la niște exagerări absolut neindicate și la afirmarea unor neadevăruri, care au revoltat opinia publică străină, în special. În momentul în care gazetarii s-au văzut trișați de oamenii cu răspundere care preluaseră puterea după revoluție, revoltați de

AM CUNOSCUȚ UN EROU
Întâlniri cu **Corneliu Coposu**
Capitolul I

păcăleala care au înghițit-o, au trecut în extrema cealaltă, contestând existența revoluției în România.

Revoluția a existat! Nu se poate contesta!

Dealtfel, proba cea mai evidentă sunt miile de oameni care au murit pentru această revoluție.

Revoluția n-a fost organizată. A explodat!

S-a născut din indignarea populației, care nu mai putea să suporte un regim bicisnic, lipsit de orientare ideologică, care teroriza, de o manieră insuportabilă, populația. Și atunci s-a produs această explozie neașteptată, care a putut fi prevăzută, dar în nici un caz nu a putut fi determinată în timp, pentru că opinia publică românească aștepta fie să moară de moarte naturală Ceaușescu, fie să i se întâmple vreo nenorocire care să-i pună capăt vieții. În nici un caz populația nu a fost pregătită să-l ia cu asalt și, și mai puțin, să se expună la mitralierele puterii opresive, așa cum s-a întâmplat la Timișoara, sau la București.

A existat o revoluție autentică care a dat victime și care a reușit să repare imaginea României în străinătate și să arăte că există o demnitate românească, care era, de multe ori și de multă lume, contestată.

Deci explozia spontană a mulțimii revoltate a determinat căderea comunismului, - nu căderea lui Ceaușescu, care era complet secundară -, căderea concepției comuniste.

În momentul în care s-a produs această cădere, nefiind pregătită o alternativă, pentru că revoluția nu s-a născut din gândirea unui politolog, ci a fost o explozie a maselor populare, din momentul acela au intervenit

AM CUNOSCU UN EROU
Întâlniri cu **Corneliu Coposu**
Capitolul I

veleitarii, care au încercat să exploateze această biruință revoluționară a generației tinere și, pentru a-și asigura puterea, au inventat, în mod criminal, povestea cu teroriștii.

În timpul și după revoluția din România n-au existat teroriști! N-a văzut nimeni nici terorist viu, nici mort, nici rănit.

S-a inventat această poveste pentru a intimida, pentru ca populația să nu aibe timp să se ocupe de evoluția evenimentelor și la adăpostul timorării populației să poată fi operate aranjamente între grupurile de veleitari, care au confiscat revoluția, și între Securitate și Armată.

Datorită acestei încăierări care, încă o dată subliniez, a fost criminală, pentru că o serie întreagă de români au căzut victimele acestor înscenări pentru a se da impresia unei acțiuni salvatoare de agresiunea teroriștilor, au fost puși soldații români să se împuște reciproc. Ținându-se confruntări de maniera: "Este atacat aeroportul Otopeni, trimiteți ajutoare!", se trimeteau echipe de soldați acolo; alți soldați români îi așteptau acolo și îi secerau cu mitralierele. Sigur că astfel impresia generală era de o luptă titanică cu teroriștii. Teroriștii nu existau decât în imaginația unor oameni, iar înscenarea era machiavelic pusă la cale pentru a da posibilitatea celor care puseseră mâna pe putere să-și consolideze poziția.

Concluzia este că în România a existat o revoluție autentică, neorganizată, determinată de explozia indignării populare și că această revoluție a fost

AM CUNOSCUȚ UN EROU
Întâlniri cu **Corneliu Coposu**
Capitolul I

manipulată, prin înscenări, pentru a permite celor care au profitat de revoluție să-și întărească poziția.

În Occident s-a mers pe varianta că nu este vorba de o revoluție, ci o lovitură de stat pusă la cale de Moscova. Nimic mai neadevărat decât această versiune, care circulă în special în presa occidentală, că la 22 decembrie n-a fost decât o lovitură de palat, inițiată de ruși și de agenții lor.

S.C.: În Suedia, o ziaristă de origine română, Anna-Maria Narti, a afirmat la televiziunea suedeză că "știe precis" cum că românii ar fi fost bucuroși dacă, atunci când se credea că va începe un război civil în România, ar fi venit Armata Sovietică să pună capăt vărsării de sânge..."

C.C.: Este o aberație! Sigur că doreau să vină Armata Roșie comunistii, care aveau nostalgia puterii prăbușite și care sperau ca, prin venirea Armatei Roșii, să își poată continua dirijarea opiniei publice, lucru care nu ar fi făcut decât să se repete evenimentele din 1945, când prezența Armatei Roșii în țară a permis unui mănunchi de comuniști, care în total nu depășeau 800 de indivizi, fișați de Siguranța Statului de pe vremea aceea, să poată să capteze puterea și s-o mențină vreme de 45 de ani cu ajutorul Armatei Sovietice, care ocupase Țara Românească.

Sigur că este stupid să crezi că Armata ar fi putut să salveze un regim care era, moralmente, de multă vreme prăbușit și pe care revolta opiniei publice l-a scos din circulație. E greu pentru cei care s-au obișnuit cu

AM CUNOSCUȚ UN EROU
Întâlniri cu **Corneliu Coposu**
Capitolul I

puterea să-și dea seama că vremea lor a trecut și să se retragă în mod decent, așa cum ar trebui să-o facă nomenclatura noastră.

Chiar dintre oamenii cu răspundere care făceau parte din Partidul Comunist, dar care aveau în sufletul lor o urmă de devotament pentru patrie, s-au ridicat împotriva acestei idei, inițiate de domnul Iliescu - adică chemarea Armatei Sovietice pentru a apăra Țara de teroriștii care nu existau. Generalul Gușe s-a opus categoric.

Începuseră niste tratative cu ambasadorul sovietic și sigur că ambasadorul sovietic era bucuros să poată trimite "intervenția salvatoare" a Armatei Sovietice pentru "a aplana un război civil".

Nu s-a pus problema de nici un război civil, pentru că nu au existat parteneri pentru un război civil! Erau pe de-o parte 90% din opinia publică românească, care voiau să se lepede de comunism și care dorea o schimbare, și câțiva nomenclaturiști care, împreună cu o trenă de profitori ai regimului comunist, se încheștaseră de scaune și nu voiau să le cedeze. După aprecierea mea, deși statisticele arată că ar fi fost 3.800.000 de membri în Partidul Comunist, nici 800 nu erau comuniști adevărați.

Erau și oameni de bună credință, sau naivi, care s-au lăsat păcăliți de umanismul ideilor revoluționare și de seriozitatea concepțiilor dialectic-materialiste.

Am cunoscut și eu și comuniști de bună credință, cărora nu le poți reproșa nimic, căci nu poți aștepta de la fiecare om să intuiască și să analizeze, de pe o

AM CUNOSCUȚ UN EROU
Întâlniri cu **Corneliu Coposu**
Capitolul I

poziție științifică justă, un program politic, sau o adeziune sentimentală. Nu spun că nu au fost comuniști de bună credință, dar foarte puțini.

Cei care s-au înscris în Partidul Comunist urmăreau doar să-și prezeve situația, să asigure viitorul copiilor, să-și asigure familia, să realizeze o avansare pe linie profesională, sau, pur și simplu, să depășească niște furci caudine impuse de regimul comunist pentru accesul la titluri universitare (mi se pare că înscrierea la doctorat era condiționată de calitatea de membru de partid); pe urmă, accesul la cât de mici posturi de răspundere în administrație sau în producție era legat de calitatea de membru de partid.

În condițiile acestea, oamenii, care dealtfel erau deprimați de o lungă așteptare și de lipsa oricărei perspective de a ieși din impas și din confuzia organizată prin ocuparea sovietică și prin extinderea comunismului spre centrul Europei, au găsit soluția asta provizorie, fără să-și însușească doctrina Partidului Comunist.

De aceea spun că, la noi, comunismul a fost repudiat în mod intim de către tot poporul român. Aici nu-și putea găsi vad! Au fost membri de partid determinați de interese meschine uneori, dar, pe de altă parte, nu se poate face reproș unor oameni care prin înscrierea în partid au căutat să-și salveze viața, libertatea, sau existența familiei. Nu se poate pretinde unui popor de 23 de milioane de oameni ca toți compatrioții să fie eroi! Sigur că în ipoteza că s-ar putea realiza acest sumum, care este foarte departe de perspectivele

AM CUNOSCUȚ UN EROU
Întâlniri cu **Corneliu Coposu**
Capitolul I

actuale, n-ar mai putea avea loc nici comunism, nici neocomunism și nici dictaturi de stânga sau de dreapta, pentru că oamenii ar reacționa prompt și solidar. Această solidaritate umană este foarte greu de realizat, dovadă cât de greu s-au desfășurat evenimentele la noi. Deci, nu cred că oamenii, conștient, ar fi acceptat ideea unui apel la Armata Sovietică pentru a stabiliza situația din România, care, fără îndoială, era, la un moment dat, foarte gravă. Cred însă că numai câțiva inconștienți, dornici să-și salveze cu orice preț puterea, se puteau gândi la soluția venirii Armatei Sovietice.

S.C.: În momentul în care FSN-ul a luat puterea, cu domnul Iliescu în speță, aici în Suedia s-au făcut afirmații de la tribuna televiziunii cum că domnul Iliescu s-ar bucura de o imensă credibilitate. Aceeași Anna-Maria Narti îi acorda domnului Iliescu 1.000% încredere. Considerați că afirmația corespunde realității?

C.C.: În momentul în care lumea a înțeles că Ceaușescu a abandonat partida, s-a căutat o soluție. Asta este încă o dată dovada incontestabilă că schimbările din România nu au fost pregătite, căci nu exista o soluție. Atunci când pregătești un astfel de eveniment, mai ales un eveniment crucial cum a fost schimbarea de regim, dacă exista un complot anterior, avea o soluție pregătită. Dar în cazul acesta, pe loc s-a încercat găsirea unei soluții de continuitate. S-a recurs, în prima fază, la Dăscălescu. Ca Dăscălescu să preia puterea executivă. În momentul în care poporul

AM CUNOSCUȚ UN EROU
Întâlniri cu **Corneliu Coposu**
Capitolul I

adunat în fața CC-ului, în Piața Universității și pe toate străzile Capitalei (eu am participat activ la zilele revoluției, am fost chiar în intervalul dintre Hotelul Intercontinental și Universitate și am văzut cu ochii mei cum au căzut, secerați de mitraliere, 7 tineri peste care au trecut cu tancurile, i-au strivit) a auzit de soluția Dăscălescu, într-un singur glas, cu urlete, a detestat această propunere cu strigătele: "*Nu mai vrem comunism!*". S-a încercat o a doua soluție, cu Corneliu Mănescu. Același răspuns. S-a încercat soluția cu Verdeț. Aceleași urlete de protest.

În cele din urmă, s-a venit cu soluția Iliescu. Și această soluție a fost întâmpinată cu strigătele: "*Nu mai vrem comuniști!*".

Și oamenii care încercau atunci să confiște revoluția, și era foarte ușor atunci să confiști revoluția, dându-și seama că nici un fel de soluție comunistă nu va fi acceptată de mulțime (ieșiseră atunci, cred, un milion de bucureșteni în stradă, iar în fața CC-ului stăteau oamenii ca într-o cutie de conserve), atunci s-a recurs la înscenări, ca să-i țină pe oameni separați. Treceau mașini, tancuri. Se auzeau rafale de mitralieră, care îi înspăimântau pe oameni, dar care de fapt era numai un aparat de simulare a rafalelor de mitralieră, dar care i-a făcut pe oameni să intre în adăposturi, căci era riscant să te aventurezi, dacă nu te presa o nevoie urgentă.

Și în timpul ăsta, când populația nu mai putea să protesteze împotriva tendințelor de reînscăunare a comunismului, a neocomunismului, atunci Iliescu și-a consolidat poziția și și-a făcut aranjamentele de rigoare

AM CUNOSCUȚ UN EROU
Întâlniri cu **Corneliu Coposu**
Capitolul I

cu Securitatea, care, în paranteză fie zis, a colaborat cu revoluția din primul moment, întorcându-i spatele lui Ceaușescu și solidarizându-se cu opoziția. Ca și Armata. Pentru că, fac o paranteză, dacă Securitatea, așa cum se pretindea, s-ar fi îndârjit să mențină regimul lui Ceaușescu, nu aveam 2.000 de morți, ci puteam avea 20.000 de morți, fiindcă Securitatea era înzestrată cu aparatură perfecționată.

S-au pus atunci în circulație tot felul de versiuni mincinoase de către un grup, care s-a prevalat de revoluție pentru a pune mâna pe putere.

S.C.: Silviu Brucan s-a exprimat atunci că poporul român poate ușor fi liniștit cu câteva firimituri de pâine.

C.C.: Din păcate este o parte de adevăr în afirmația asta! Poporul român este sărac, înfometat, lipsit de lucruri absolut necesare, începând de la produse alimentare, până la produse de strictă necesitate, care au dispărut de multă vreme de pe piața românească.

Sigur că revoluție este greu de făcut cu oameni sătui. Din păcate, în țara noastră, perspectivele de a sătura mulțimea sunt minime, pentru că ne găsim într-o criză economică care a îmbrăcat toate aspectele, începând cu dispariția produselor alimentare, până la dispariția îmbrăcăminții, obiectelor de uz îndelungat, ca și a produselor de primă necesitate. Magazinele noastre sunt goale! Sigur că un factor al nemulțumirii populației este tocmai sărăcia, lipsa, dar asta nu înseamnă că nu există la poporul român și convingeri

AM CUNOSCUȚ UN EROU
Întâlniri cu **Corneliu Coposu**
Capitolul I

politice, și dorința de eliberare și democratizare. Este foarte greu de antrenat masele în mișcări revoluționare în condiții de prosperitate și de opulență. Sigur că afectează și presiunea exercitată de instituțiile respective asupra populației, dar dacă la aceasta se mai adaugă și lipsurile majore cu care suntem obișnuiți în societatea românească, mișcarea de masă este și mai posibilă. În afirmarea că orice fel de indignare populară ar putea fi dezamorsată printr-o aprovizionare abundentă cu mărfuri de primă necesitate, este o parte de adevăr, dar care nu soluționează problema în sine, pentru că în momentul în care indignarea opiniei publice și atitudinea față de un regim crește până la un anumit nivel, soluțiile de ameliorare a pieții economice nu mai sunt suficiente pentru a dezamorsa revolta populației.

S.C.: Am urmărit prin televiziunea suedeză atitudinea studenților împotriva lui Petre Roman, pe care îl considerau un oportunist, un arivist, nedemn de a fi prim-ministru.

C.C.: Petre Roman n-a ajuns prim-ministru prin opțiunea populară, ci datorită legăturilor pe care le-a avut cu vechea nomenclatură. Deci n-a fost fructul unor alegeri, sau unei aclamări populare, ci pur și simplu a fost impus datorită unor legături pe care le avea dinainte și pe care le-a fructificat cu ocazia revoluției. Nici măcar ceea ce s-a afirmat, fără nici un temei, că guvernul ar fi fost o emanație a revoluției, nu este adevărat. Au fost niște veleitari, care s-au impus printr-

AM CUNOSCUȚ UN EROU
Întâlniri cu **Corneliu Coposu**
Capitolul I

o strategie, pe care eu am calificat-o diabolică, și care și-a dovedit eficacitatea, pentru că a îndepărtat mulțimea de la posibilitatea de a-și exprima opțiunea, ținând-o sub teroarea unui cvasi război civil și prin aceasta și-a consolidat puterea militară pentru a sprijini un regim.

Și, dacă merg mai departe, sigur că se poate afirma că alegerile din '90 ar fi dat investitură populară acestui "bucchet" din care s-a compus puterea executivă românească. Dar aici trebuie făcute două obiecțiuni.

Mai întâi, că alegerile au fost fraudate; s-au produs nenumărate mistificări, s-au falsificat rezultatele și s-a ajuns prin fraudă la niște rezultate asemănătoare cu cele ale vechiului regim comunist. Nu trebuie însă să trecem cu vederea și faptul că alegerile s-au organizat într-un moment de confuzie generală, care a fost pornită printr-o dezinformare organizată. Lumea românească, care era ruptă de realitatea istorică și de civilizația europeană, care nu cunoștea nici măcar evenimentele din trecutul apropiat, a putut, foarte ușor, să fie dusă în eroare. În general lumea dezinformată are vocația de a recepționa, fără nici un fel de dificultate, calomniile și minciunile.

Noianul de calomniile și minciunile aruncat în mod organizat pe piață și-a produs efectul, pentru că lumea înfometată a crezut toate calomniile, toate gogorițele cu care a fost îmbrobodită, în mod sistematic, de către cei care au organizat alegerile. La aceasta s-a mai adăugat și o violență neîntâlnită pînă acum în istoria noastră electorală. Aceasta a cauzat victime, morți, răniți,

AM CUNOSCUȚ UN EROU
Întâlniri cu **Corneliu Coposu**
Capitolul I

oameni maltratați, agresați. Acest tip de agresiune, care s-a introdus pe tot cuprinsul țării, pe de-o parte a determinat frica ancestrală, care nu trebuia decât reanimată, fiindcă frica intrase în oasele oamenilor datorită acțiunilor violente ale organelor de represiune din ultimele patru decenii. Fiecare individ se uita în dreapta și în stânga, cu mare teamă de a nu fi văzut și auzit de cineva.

Comunismul a reușit să atace nu numai substanța biologică a populației românești, dar mai cu seamă spiritualitatea ei, și, din nefericire, situația de astăzi este cât se poate de deprimantă. Avem cel puțin două generații de oameni care sunt deformatе din punct de vedere spiritual, care suferă de ceea ce psihopatologia o definește "complexul dedublării personalității", complexul relei credințe. Acest complex a fost impus de ideile comuniste și de organizațiile de stat comuniste care au afectat însăși spiritualitatea popoarelor pe care le-au terorizat. Probabil că aceste două generații, care mai sunt și acum și care ar trebui să formeze elementele de rezervă, elitele societății de astăzi, sunt încă copleșite de acest complex, complexul relei credințe, care operează nestingherit și care este foarte greu de eradicat.

În condițiile acestea, sigur că, pentru un viitor luminos, țara noastră trebuie să aștepte evoluția generației tinere, care a fost mai puțin afectată de racilele comunismului. Societatea românească acuză lipsă de elite sociale, neafectate de comunism, neafectate de acest complex, complexul pe care psihologia nu-l cunoștea și nu-l

AM CUNOSCUȚ UN EROU
Întâlniri cu **Corneliu Coposu**
Capitolul I

înregistrase până acum, adică complexul relei credințe, complexul minciunii organizate.

S.C.: Un motiv deosebit de dezbatere, imediat după revoluție, a fost întoarcerea în Țară a unor români din exil și care au devenit șefi de partide politice. Este vorba de Ion Rațiu și de Radu Câmpeanu.

Dumneavoastră cum vedeți această situație?

C.C: Să știți că într-o țară săracă există mirajul banului și reacția promptă de invidie îndreptată împotriva celor care au ieșit din noianul suferințelor comune. Nu consider că ar fi ceva cu totul deosebit. Atunci când ai de-a face cu o societate care a fost afectată în mod deosebit de mizerie, apariția unor indivizi care au scăpat, prin forța împrejurărilor, sau prin norocul lor, de a împărți mizeria comună, este privită, totdeauna, cu reticență. Într-o lume sărăcită există mirajul averii. Într-o lume care a suferit de foame și de frig, apariția unui om care n-a suferit de foame și frig produce, cel puțin, o reticență, o aversiune, sau atitudine ostil manifestată.

Nu știu în ce măsură prezența unor oameni care n-au împărtășit mizeriile poporului român a fost cea mai indicată pentru selectarea candidaților la magistratura supremă. Sigur că a existat și poate mai există și acum invidia săracului împotriva bogatului, pe de-o parte, pe de altă parte, revolta omului flămând și înfrigerat împotriva celui care n-a suferit de foame și de frig. E o reacție normală!

Dar chestiunea este secundară, pentru că la noi va trebui să mai treacă apă pe Dâmbovița până când

AM CUNOSCUȚ UN EROU
Întâlniri cu **Corneliu Coposu**
Capitolul I

confruntările ideologice vor fi cele hotărâtoare într-un cadru normal de desfășurare a vieții politice.

Deocamdată se merge pe artificii, pe o propagandă mincinoasă, de presiune exercitată de grupurile veleitare din trecut și care, dacă au posibilitatea, terorizează oamenii mai slabi și acest lucru este dezastruos pentru Țara Românească.

S.C.: Ce rol considerați că ar trebui sau poate să aibe acum Majestatea Sa Regele Mihai?

C.C.: După aprecierea mea, într-o societate care suferă de instabilitate, de confuzie și lipsă de orientare, normalizarea trebuie începută cu un punct fix de certitudine. România nu are astăzi acest punct de la care să reînceapă restaurarea instituțiilor democratice, restructurarea economiei, care să-i asigure intrarea între statele civilizate. În condițiile acestea nu văd o putință de a începe restaurarea unei situații normale decât pornind de la un element catalizator, care să asigure constituirea unor instituții stabile și valabile pentru viitorul democrației românești.

Cred că atașamentul la monarhia constituțională depășește stadiul de afecțiune, stadiul sentimental. În mod pragmatic poporul român are nevoie de un factor care să înceapă acțiunea de stabilizare. Ori, dacă aruncăm o privire peste peisajul politic al societății românești, se vede că nu există nimeni care să aibe vocația de a invoca pe seama lui acest element catalizator.

AM CUNOSCUȚ UN EROU
Întâlniri cu **Corneliu Coposu**
Capitolul I

Acest factor de stabilitate nu poate fi decât Regele! Pentru că Regele se bucură de o credibilitate bine meritată de la națiunea română, pe care a salvat-o din dezastrul din august 1944. Și și-a exercitat misiunea supremă în mod onest. Nu i se pot face reproșuri. N-a făcut nici un exces! Pe de altă parte, este strâns legat și sentimental de neamul românesc. Este născut în Țară, este botezat în credința dominantă a Țării. Lumea românească a asistat la evoluția Lui și s-a convins de onestitatea Lui, de buna credință și de înțelepciunea de care a dat dovadă. Și acum, fiind în exil, este serios preocupat de interesele românești și a făcut niște declarații foarte înțelepte, din punct de vedere patriotic, în ce privește integritatea noastră teritorială, drepturile noastre asupra Basarabiei. Ba a anunțat că El stă la dispoziția Țării, că nu are intenția să accepte nici un fel de intrare clandestină sau de complot organizat pentru a se întoarce în Țară, ci va reveni în România atunci când opinia publică Îl va chema, considerându-L indispensabil pentru restructurarea societății românești și pentru construirea unei Români moderne, la nivelul civilizațiilor europene. Ori această atitudine determină o creștere masivă a adeziunilor pentru o monarhie constituțională în societatea românească. Argumentul celor care spun că monarhia este depășită, e contrazis chiar de exemplul pe care îl vedem în țările civilizate, în care caracterul de monarhie constituțională, departe de a dăuna acestor țări, a înlesnit acestor organizații statale un progres de care țările cu organizație constituțională republicană nu au dat dovadă. Deci nu

AM CUNOSCUȚ UN EROU
Întâlniri cu **Corneliu Coposu**
Capitolul I

este vorba de un atașament sentimental la o persoană sau la o instituție, ci e vorba de nevoia imperioasă a Țării Românești de a avea un factor care să canalizeze toate energiile pentru a reconstrui Țara Românească. Consider că acest factor este Regele.

S.C.: Dumneavoastră ați venit în Suedia la invitația domnului Alf Svensson, dar ați întâlnit și membrii altor partide, în afară de două: Vänsterpartiet (comuniștii) și Partidul Noii Democrații.

C.C.: ...adică cele două extreme.

S.C.: Vroiam să vă întreb dacă ați venit ca reprezentant al opoziției?

C.C.: Nu, n-am venit cu nici un mandat din partea Convenției Democratice. Am răspuns la invitația unui partid frate, Partidul Creștin Democrat. Cu președintele acestui partid am avut vechi relații de colaborare. Dânsul a vizitat Țara Românească și ne-a dat și sprijinul moral și concurs în cei doi ani după revoluție. Și bineînțeles că mi-a făcut o mare plăcere să răspund invitației, mai cu seamă că aveam o veche, foarte veche dorință, un vis neîmplinit, de a vedea Suedia, pentru că Suedia se bucură în Țara Românească de un credit, așa putea spune, nelimitat, în ceea ce privește concepția și organizarea ei democratică, și în același timp de faima unei prosperități, care n-a fost dezmințită până acum. Sigur că a vizita Suedia înseamnă a învăța foarte multe, dar și un schimb de experiență în domeniul organizării politice.

AM CUNOSCUȚ UN EROU
Întâlniri cu **Corneliu Coposu**
Capitolul I

Cu această ocazie am stat de vorbă și cu reprezentanții Partidului de Centru, cu care, deasemenea, partidul nostru are legături, fiind înregistrat și în Centrul Democratic European, care este condus de partidul suedez. Am stat de vorbă și cu exponenți ai Partidului Liberal, Moderat și Social-Democrat.

Față de toți partenerii de discuții am ridicat și subliniat obligația țărilor democratice, deci inclusiv și a Suediei, de a ajuta România de a ieși din impasul economic grav prin care trecem. M-am referit, în special, la cererea noastră de sprijinire a agriculturii românești, a celei private, căci în urma legii fondului funciar a început să se restituie țăranilor pământurile furate de regimul comunist. Cei foarte puțini țărani cărora li s-au restituit suprafețele confiscate nu au nici unelte de muncă, nici animale, căci toate acestea au fost distruse de regimul comunist. Iar acum oficialitatea sabotează exploatarea agricole particulare. Stațiunile agricole de mașini și unelte taxează cu prețuri uriașe muncile agricole, fapt care a determinat ca aproximativ 1/3 din suprafața cultivabilă a României să rămână neexploatăată, părăsită. Sigur că această situație gravă a determinat și o criză de produse agricole și, pentru prima oară în istorie, România a fost obligată să împrumute cereale. România, care în ultimele două secole a fost exportatoare de produse agricole!

Situația în care ne aflăm este fără ieșire cu resurse proprii și de aceea obligația noastră este de a face apel la Occident, care are partea majoră de vină a situației în care se găsește țara noastră, prin faptul că a consimțit la

AM CUNOSCUȚ UN EROU
Întâlniri cu **Corneliu Coposu**
Capitolul I

abandonarea sud-estului european în mâna Uniunii Sovietice.

Căci această vinovăție, care va fi condamnată de istorie și care nu poate fi negată, ar determina obligația morală de a ajuta statele acestea care s-au emancipat de sub teroarea sovietică, mai cu seamă că acest sprijin al statelor occidentale ar opera și în propriul lor interes.

Altfel, toate statele civilizate sunt amenințate cu exodul Răsăritului, al populației care, constrânsă de mizeria economică, va asalta Occidentul. Pentru a stăvili acest asalt, Occidentul trebuie să contribuie la crearea unor resurse economice care să permită populației să-și câștige existența în condiții decente, în propria lor țară.

Un alt aspect îngrijorător pentru Țara Românească este hemoragia de intelectuali. Se pare că peste 300.000 de titați au abandonat Țara, căutându-și o realizare profesională în Occident. Este un gol imens pe care l-a produs acest exod, căci Țara ar fi avut nevoie de acești oameni din generația tânără, ca să ajute la restructurarea Țării. Această fugă disperată a fost determinată însă de lipsa oricărei perspective de realizare profesională și umană în propria lor țară.

Sigur că este vorba de un fenomen acut, care trebuie contracarat. Partidul nostru (PNTȚCD, n.a.) a fost și este împotriva acestui exod și am arătat necesitatea pe care o are țara în a-și păstra intelectualii.

S.C.: În timpul vizitei în Suedia ați întâlnit și reprezentanții unor firme, cum ar fi Alfa Laval și

AM CUNOSCUȚ UN EROU
Întâlniri cu **Corneliu Coposu**
Capitolul I

Ericsson. Evident că interesul este să antrenați aceste societăți să investească în România.

C.C.: Da, evident! Sunt niște societăți bine organizate, de prestigiu internațional, care, după socoteala mea, ar putea contribui la reconstrucția economică a țării, una în domeniul organizării producției de lactate în România, iar cealaltă în domeniul organizării comunicațiilor telefonice de la noi, care sunt absolut sub orice nivel în ce privește organizarea și materialul tehnic. Avem nevoie neapărat de resurse de comunicație, care la noi sunt extrem de depășite. Sistemul nostru de comunicații telefonice datează de peste 50 de ani, conductele sunt uzate și convorbirile dificil de realizat. Nu se poate concepe un stat modern fără un sistem de comunicații modern, căci în acest domeniu suntem rămași în urmă, deoarece în timpul regimului comunist nu s-a făcut nimic pentru a moderniza sistemul de comunicații.

Deci, cu titlu de sondaj, în discuțiile cu societatea Ericsson am încercat să vedem în ce măsură s-ar implica această mare firmă într-o tendință de organizare modernă a resorturilor respective în țara noastră. Peste tot, pe unde am făcut vizite și antrenat discuții, am găsit multă înțelegere și bunăvoință și chiar intenția fermă de a veni în ajutorul României, prin modalități care se vor pune la punct de experți, de către oameni profesioniști în domeniile respective.

În orice caz ar fi vorba de instalarea telefonului mobil și pentru extinderea lui în țară și de organizarea unor ferme zootehnice de tip suedez pentru colectarea și transformarea laptelui în produse finite. Societatea

AM CUNOSCUȚ UN EROU
Întâlniri cu **Corneliu Coposu**
Capitolul I

Alfa Laval este mare specialistă, dacă nu chiar cea mai mare specialistă din lume, în acest domeniu și dacă ar hotărâ ca experimental să formeze și să întrețină câteva ferme model în Țara Românească, acestea ar servi ca exemplu pentru țărani români proprietari de pământ, care trebuie să abandoneze concepția veche de exploatare a suprafețelor cultivabile și de organizare a șeptelului și să treacă la tehnologii moderne, după modelul țărilor avansate în acest domeniu.

Dealtfel și din partea partidelor cu care am luat contact am înregistrat o disponibilitate de a se implica în economia românească, lucru care ar fi fundamental pentru a ne înlesni posibilitatea de a depăși cercul vicios în care se zbate economia noastră.

S.C.: Ați obținut un rezultat pozitiv deja, un contract concret cu care să startați?

C.C.: Nu, nici n-am întins discuțiile așa de departe, căci aici deja intervine competența oamenilor de specialitate. Noi am discutat problema numai în principiu.

S.C.: Doresc să revin asupra unei probleme legate pe de-o parte de probleme actuale în România, pe de altă parte de evoluția viitoare a României.

În Suedia, televiziunea, ca și presa, au prezentat publicului suedez aspecte legate de xenofobia românilor, de antisemitism și probleme ale minorității maghiare. Care este situația de fapt și care a fost

AM CUNOSCUȚ UN EROU
Întâlniri cu **Corneliu Coposu**
Capitolul I

adevărul în legătură cu confruntările de la Târgu Mureș?

C.C.: În general toată lumea occidentală se preocupă de soluționarea problemei minorităților încadrate în diferite țări și în special în centrul și sudul Europei. De la nici un congres internațional nu lipsește ca temă de discuție problema minorităților. Am participat și noi la câteva congrese, care aveau ca ordine de zi dezbaterile acestei probleme. Din punctul nostru de vedere, Partidul Național Țărănesc Creștin Democrat are un program foarte bine conturat și are și șansa de a avea continuitate în acest program, întemeiat pe hotărârile de la 1 decembrie 1918, de la Alba Iulia, fiindcă nu am făcut nici o abatere de la aceste principii, care corespund cu cele mai generoase și mai moderne soluționări ale problemei minorităților. Noi nu am făcut decât să aducem la zi acest concept progresist, de înțelegere, bună colaborare și asigurarea de drepturi populației minoritare.

Noi nu avem probleme de discontinuitate etnică, nici la frontierele noastre. Suntem poate unica țară de pe glob care este înconjurată din toate părțile de români. Avem români peste Nistru; avem români în Maramureșul Cehoslovac, chiar o pânză compactă de câteva sate specific românești, care actualmente sunt încorporate în fosta Uniune Sovietică, într-un teritoriu care a fost smuls de la vechea Slovacie. Acest teritoriu a dat în primul parlament românesc deputați - județul Cocea, regiunea Slatina - regiuni care au fost locul de naștere a

AM CUNOSCUȚ UN EROU
Întâlniri cu **Corneliu Coposu**
Capitolul I

unor personalități de vază din societatea românească; avem români la frontiera convențională cu Ungaria, din păcate în curs de desnaționalizare, până la întâlnirea Mureșului cu Dunărea; avem români în Banatul Sârbesc, în Torontalul pe care Conferința de Pace de la Paris din 1919 l-a atribuit Iugoslaviei.

Avem români pe valea Pindului, olteni autentici! Avem români în sudul Dunării.

Din punctul acesta de vedere, nu există problema unei soluții de continuitate a elementelor etnice. Avem un grup masiv de secui în interiorul României, grup flancat din toate părțile de populație majoritară românească. Deci nu se pune problema în Țara Românească a unei opțiuni de adeziune la un alt stat decât România, așa cum se pune în alte țări, în care elementele minoritare invocă continuitatea cu țara de origină. La noi nu se pune problema delimitării teritoriale. Intergritatea hotarelor noastre este deasupra oricărei discuții. Și când vorbim de hotarele noastre, mă refer la hotarele autentice, care cuprind în suprafața românească și Basarabia, și Bucovina de Nord, care, momentan, nu aparțin României, beneficiază, provizoriu, de o organizare separată din punct de vedere administrativ și statal.

Revenind la problema minorităților, noi (PNȚCD, n.a.) avem în program un statut al minorităților, care a fost acceptat de toate minoritățile din țara noastră, apreciat ca fiind ca sumum în materie de obiectivitate, echitate și generozitate. Teza noastră fundamentală este că nu tolerăm existența minorităților, ci că socotim această

AM CUNOSCUȚ UN EROU
Întâlniri cu **Corneliu Coposu**
Capitolul I

populație cu drepturi egale cu elementul autohton, cu românii, populația majoritară. Deci nu le refuzăm drepturile prevăzute în toate convențiile și proclamațiile internaționale, adică libertățile individuale și colective, drepturile fundamentale ale omului, în speță dreptul la limbă maternă, de a o utiliza în administrație și justiție, dreptul la cultură proprie și de a fi reprezentați proporțional în administrația țării. Din punctul acesta de vedere, partidul nostru n-a înregistrat nici un fel de excepție privind programul pe care l-a stabilit. În România, problema confruntărilor interetnice nu este decât efectul unor instigări oficiale, făcute în special în scopul de destabilizare, inclusiv confruntarea de la Târgu Mureș, care a fost incitată, nu din cauze obiective. Sigur că suntem împotriva oricăror confruntări și în domeniul divergențelor etnice, și a celor confesionale. Aceste competiții nu depind de noi, ci de elemente agitatoare, care sunt din abundență și în sânul societății românești, și în grupurile minorităților. În ceea ce privește antisemitismul la noi, în momentul de față ar fi lipsit de obiect, fiindcă numărul evreilor s-a diminuat în așa măsură, încât nu poate provoca o acțiune, sau o mișcare antisemită. La noi este un alt aspect al situației. Există anumite persoane, care nu reprezintă minoritatea respectivă, și care acționează pe alte calități, cu alte manipulări decât cele care ar fi strict legate de drepturile și interesele minorităților. Și se face confuzie, că atunci când se iau atitudini împotriva acestor purtări, într-un scop de diversivitate se consideră ca ar fi îndreptate împotriva minorităților din

AM CUNOSCUȚ UN EROU
Întâlniri cu **Corneliu Coposu**
Capitolul I

care face parte individul care păcătuiește din punct de vedere al intereselor naționale.

Este o confuzie care este de obicei regizată și exploatată, sigur, și în dauna armoniei și colaborării interne, și în dauna prestigiului țării noastre în străinătate.

Din păcate, există elemente excesive din toate categoriile etnice, și de-ai noștri, și unguri, care probabil că, manipulați cu scopuri destabilizatoare, produc ceea ce străinătatea înregistrează ca manifestații intolerante și xenofobe.

Poporul român nu este un popor xenofob!

A dovedit că a trăit în colaborare și armonie cu sașii, cu șvabii, cu ungurii. Românii nu manifestă ostilități împotriva oamenilor de altă lege, neam și limbă cu ei, dar, desigur, sunt momente în care se pot provoca niște conflicte, uneori chiar artificiale, cu scopul destabilizator, pentru a îndepărta atenția opiniei publice de la racilele autentice ale societății românești spre o direcție în care sentimentul național românesc este foarte sensibil și reacționează, uneori cu violență, cu obiectivul de a păstra integritatea teritorială și suveranitatea națională.

Cred că în politica minoritară guvernul a desfășurat, chiar în ultimii doi ani de la revoluție, o acțiune diversionistă, care a determinat unele confruntări supărătoare, după care Occidentul ne-a etichetat ca fiind troglodiți, incapabili de organizare de cetate și porniți spre eradicarea și asimilarea oamenilor de altă etnie decât noi.

AM CUNOSCUȚ UN EROU
Întâlniri cu **Corneliu Coposu**
Capitolul I

Cred că problema minorităților în România nu prezintă o problemă deosebită. Coeficientul de populație minoritară nu depășește, ba din potrivă, este inferior altor state, chiar vecine cu noi. Problema drepturilor minorităților din țara noastră poate fi soluționată în mod echitabil, fără supărare și fără umilință de vreo parte. Soluționarea acestei probleme derivă din organizarea viitoare a țării și este în funcție de stabilitatea și de credibilitatea guvernului.

S-a făcut marea greșeală prin exploatarea unor incidente, uneori chiar mărunte, cărora li s-a dat o amploare deosebită și care au avut efect nociv pentru imaginea țării noastre în străinătate, pentru că suntem socotiți, în majoritatea țărilor civilizate, intoleranți, xenofobi, lucru care nu corespunde cu realitatea.

S.C.: În Suedia a fost publicată, sub titlul "Omul lui Dumnezeu", cartea lui Lazlo Tökes. Am recenzat această carte și personal am considerat că a avut, pe lângă greșeli de istorie, și elemente de naționalism maghiar. Cum vedeți personalitatea preotului Lazlo Tökes?

C.C.: Și aici s-a exagerat. S-a considerat revoluția de la Timișoara ca un fruct al atitudinii respectabile pe care a avut-o preotul Tökes. Nu-i adevărat!

Revoluția de la Timișoara nu a fost pornită și provocată de Tökes, ci de nemulțumirea generală a populației împotriva opresiunii comuniste și a metodelor practicate în toată țara. Timișorenii, fiind o specie ceva mai evoluată, pentru că Timișoara este poate cel mai

AM CUNOSCUȚ UN EROU
Întâlniri cu **Corneliu Coposu**
Capitolul I

civilizat oraș al Țării Românești, este normal că s-au manifestat înaintea celorlalte regiuni. Adică și-au manifestat această ostilitate, această dorință de schimbare, această indignare împotriva potențailor comuniști.

Întâmplarea a făcut ca izbucnirea scânteii să fie determinată de acțiunea, absolut nejustificată, a autorităților administrative împotriva preotului Tökes.

În ce privește atitudinea manifestată în străinătate, sigur că sunt multe reproșuri de făcut. Beneficiind de poziția de "star" al revoluției, dânsul a făcut vizite în Occident, și a cam sărit peste cal, accentuând un iredentism maghiar care nu ar fi compatibil nici cu ideile creștine pentru care militează, și nici cu situația autentică din Țară, fiindcă fiecare ungar din România știe foarte bine că românii nu au nici un fel de pornire, nici de asimilare, și nici de oprimare a populației maghiare.

Românii respectă cu sfințenie o lozincă, care n-a fost inventată, ci s-a născut din atitudinea sufletului lor și pe care a pronunțat-o Maniu la Alba Iulia: "Noi am fost asupriți vreme de un mileniu, dar, având înalta înțelegere a geniului uman și a credinței, nu vrem să ne transformăm în asupritori!" Și asta este născută din mentalitatea românească! Și de la 1918, poporul român, în marea lui majoritate, a dovedit că se încadrează în această ținută, foarte decentă, foarte loială, de colaborare armonioasă cu minoritățile și fără intenții agresive de desnaționalizare, de desrădăcinare, de asimilare a cetățenilor români de altă origină etnică. Este cel puțin o exagerare, dacă nu cumva este făcut tot

AM CUNOSCUȚ UN EROU
Întâlniri cu **Corneliu Coposu**
Capitolul I

cu scopul de destabilizare și de a prezenta în lumini sumbre situația de la noi, a problemei minorităților. Și cred că în domeniul acesta toate exagerările sunt dăunătoare, nu numai pentru imaginea Țării, care va fi cu timpul reconsiderată, dar chiar pentru perspectiva unei bune colaborări și a unei conviețuiri armonioase între cetățenii de toate categoriile etnice.

Ivona Pop: Domnule Președinte, considerați că este corect să se formeze partide politice după criterii etnice? Și dacă s-a constituit un partid maghiar, n-ar fi corect să se formeze partide și ale altor minorități, cum ar fi cea germană, sau, de ce nu, un partid al minorității țiganilor?

C.C.: Noi am avut discuții, chiar după revoluție, cu factorii de răspundere din sânul comunității maghiare i opinia noastră era, și continuă să fie, că nu are nici o justificare formarea unui partid după criterii etnice.

Sigur că într-o concepție democratică nu trebuie să intervină restricții pentru a încorseta sau delimita dorința de asociere după criterii dorite de membrii constituanți. Dar, părerea noastră era că, existând atâtea partide, cu o scară largă de doctrine și orientări, cu ideologii diferite, orice cetățean de orice naționalitate își poate găsi adăpost într-unul din partidele care sunt mai apropiate de concepția lui. A te constitui într-o formațiune politică pe criteriul etnic pare o chestiune vetustă, depășită. Ni s-a răspuns însă că, fără îndoială, evoluția societății românești, în viitor, va impune integrarea tuturor cetățenilor, fără osebire de originea

AM CUNOSCUȚ UN EROU
Întâlniri cu **Corneliu Coposu**
Capitolul I

etnică, de limba pe care o vorbesc, în partide pe criterii dogmatice, pe criterii de doctrină, dar că provizoriu, pînă la asigurarea unor drepturi ale populației minoritare, ei s-au constituit într-o formațiune care să integreze toate elementele etnice din țară care, solidar, va putea obține drepturile revendicate. A început deja, în cadrul acestei Uniuni Democratice a Maghiarilor din România, o delimitare, o departajare. S-a constituit un grup creștin-democrat, un grup de emanație liberală, un grup de orientare social-democrată. Probabil că, odată cu destrămarea U.D.M.R.-ului, toate elementele orientate spre o ideologie se vor încadra în partidele existente, care au obiective asemănătoare cu aspirațiile respectivilor cetățeni.

Deci, existența unor partide delimitate de criterii etnice, într-un stat civilizat, nu-și are rolul. În ce privește grupul german, acesta este constituit într-o acțiune de solidarizare, fără aspecte politice. Germanii încă au reprezentantul lor în Parlament.

Această grupare pe criterii etnice este o moștenire din timpul comuniștilor, pentru că pe vremea comuniștilor s-au creat aceste grupări etnice care erau conduse de către niște agenți comuniști, verificați, scoși din sânul populației respective, cu ajutorul cărora puterea politică intenționa să aibe un control eficient asupra activității acestor grupări, adică să le țină în șah, sub supraveghere permanentă. Acțiunea s-a moștenit. Nu cred că are caracter democratic. Cred că și germanii, și evreii, și ungurii, și țigani, și sârbii se pot încadra în partidele existente în Țara Românească.

AM CUNOSCUȚ UN EROU
Întâlniri cu **Corneliu Coposu**
Capitolul I

I. P.: Petre Roman s-a exprimat cum că conflictul de la Târgu Mureș a fost între "minoritatea română" și "minoritatea maghiară"...

C.C.: Cred că a fost o scăpare. El a vrut să exprime, de o manieră oarecare, că aceste grupări care s-au confruntat la Târgu Mureș fac parte din două etnii diferite și că populația românească ar fi, în regiunea respectivă, minoritară, iar ungarul ar fi majoritar numeric în acea regiune.

Exprimarea a fost defectuoasă. În orice caz, trebuie să observ că oficialitățile române au întreprins, în mod clandestin, acțiuni de incitare, crezând că e vorba de o diversiune care va putea fi exploatată politic și electoral de guvern. Nu și-au imaginat, și asta dovedește lipsă de capacitate politică și de viziune, că acest conflict, artificial provocat, va avea niște manifestări așa de violente și cu consecințe tragice.

Ivona Pop: Televiziunea suedeză a prezentat acest conflict de la Târgu Mureș. Comentariile au fost foarte defavorabile pentru români și credibile pentru suedezi, cu atât mai mult cu cât au fost făcute de o persoană de origine din România, Ana Maria Narti. Un om lovit, căzut jos, era bătut cu ciomegele de români, "oamenii grotelor", cum au fost numiți românii aici, iar dânsa (Ana Maria Narti, n.a.) comenta astfel: "Uitați cum se poartă românii!", când de fapt cel bătut era român.

C.C.: Da, era vorba de filmul făcut de un gazetar irlandez, care a avut curajul să se amestece în mulțime,

AM CUNOSCUȚ UN EROU
Întâlniri cu **Corneliu Coposu**
Capitolul I

dar nu știu dacă nu a fost informat greșit, căci omul putea să fie de bună-credință și să fie victima unei informații eronate. În orice caz, știu că situația a fost prezentată eronat, cu aspecte nefavorabile pentru români, care puteau fi numiți troglodiți, barbari, violenți și așa mai departe, lucru care, odată pătruns în presă, a fost greu de contracarat.

Traian Bergvall: Eu și mulți alți români din exil suntem neliniștiți de faptul că în presa străină apar foarte multe informații eronate și tendențioase referitoare la români. Ce mă surprinde este această masivă pasivitate românească față de tendințele de denigrare și de informații incorecte.

C.C.: Într-adevăr, nu există nici o încercare de a contracara acestea! Noi suferim, din punctul acesta de vedere, că o serie întreagă de calomnii, injurii, adresate poporului român și care au mare credibilitate în Occident, nu sunt contracarate.

Și nu sunt contracarate, că nu are cine să o facă. Noi avem ambasade în sute de țări. Acești reprezentanți diplomatici, care funcționează astăzi în ambasadele române, sunt preocupați de propria lor soartă. Ei se simt amenințați datorită activităților din timpul regimului comunist și nu le arde să facă propagandă în favoarea Țării. Nu este vorba de propagandă exagerată, de apologia Țării Românești, este vorba de obligația lor de a contracara și de a dezminți anumite afirmații eronate care dăunează prestigiului Țării noastre. Nu o fac, că nu se simt preocupați de imaginea Țării noastre

AM CUNOSCUȚ UN EROU
Întâlniri cu **Corneliu Coposu**
Capitolul I

în străinătate, ci de interesul lor propriu. Chiar dacă Ministerul de Externe mi-a spus că trebuie să facă o reformă generală în toate ambasadele românești din străinătate, n-am sesizat nicăieri, în lumea occidentală, acțiuni remarcabile în favorul Țării noastre, sau informare corectă, eficientă, care să fie făcută de ambassade.

Pe de altă parte există diaspora românească, care nici ea nu se ocupă de prezentarea Țării în străinătate, așa cum fac celelalte națiuni europene. Pentru că toți expatriații din diferite țări civilizate se consideră solidari între ei, și contribuie și ei, de pe poziția pe care s-au situat, la susținerea intereselor Țării în străinătate.

Ori, la noi, din păcate, a intrat dihononia în toate centrele occidentale între expatriații români, în diaspora română. Aceasta a determinat niște conflicte subiective între componenții ei, și dovadă e că am fost singura țară de după cortina de fier care n-am reușit să ne menținem o convenție națională care să apere interesele românești.

Deci, pe de-o parte lipsa totală de reacție a ambasadelor românești la calomniile, la injuriile, la invecitivele, la acțiunile dezinformative care afectează prestigiul țării noastre, pe de altă parte lipsa de preocupare a diasporei a determinat o imagine alterată a României în străinătate. Și nimeni nu face nimic pentru a contracara această imagine.

Pe unii nu-i interesează problema, alții nu au la suflet intenția de a promova interesele românești și a apăra prestigiul românesc. Alții sunt așa de preocupați de

AM CUNOSCUȚ UN EROU
Întâlniri cu **Corneliu Coposu**
Capitolul I

scaunele pe care le dețin, încât nu acordă importanță acestei acțiuni obligatorii.

Am sesizat însă, cu satisfacție, intenția manifestată de actualul Ministru de Externe, care a făcut apel și la noi, și la alte partide politice, să recomandăm oameni reprezentativi pentru ambasadatele României în străinătate: ambasadori, consilieri, atașați culturali, comerciali, și așa mai departe. Noi am făcut-o, cred că și celelalte partide, și am prezentat o listă prioritară cu recomandări.

Sigur că acțiunea nu este foarte ușoară. Nu ne putem limita la o acțiune de schimbare a personalului dintr-o parte în alta, căci asta nu soluționează problema. Ei trebuie înlocuiți cu oamenii de răspundere, cu dragoste de Țară și intreres în promovarea prestigiului Țării, și, bineînțeles, cu o oarecare rutină diplomatică, pentru a ști să se descurce în ițele diplomației internaționale.

I.P.: Plus că vor trebui să cunoască limba țării respective, ca să poată înțelege ce se întâmplă în acea țară.

S.C.: Ce părere v-au făcut românii din Suedia, căci ați întâlnit aici români din două grupări?

C.C.: Situația de aici n-a făcut decât să-mi confirme aceeași racilă, care există în toate centrele mari. În toate centrele mari din Europa Occidentală există grupuri care se confruntă.

Chiar și acolo unde sunt puține persoane, nu există înțelegere.

AM CUNOSCUȚ UN EROU
Întâlniri cu **Corneliu Coposu**
Capitolul I

Se pare că este o boală specific românească. Există aici niște veleități care impun o deconcertare a mănunchiului de refugiați români.

Există dorința de afirmare a fiecăruia.

Sunt țări în care s-au făcut câte 7-8 asociații, exclusiv întemeiate pe orgoliul unor oameni de a fi președintele uneia sau alteia din grupările constituite acolo.

Adică, noi n-am reușit să învățăm lecția, că putem să ne încăierăm cu argumente de ordin subiectiv, cu simpatii și antipatii, dar într-o acțiune perenă, care este necesară în interesul istoric al poporului român, ar trebui să se stabilească o înțelgere, așa cum se întâmplă la celelalte naționalități, care cad de acord asupra unei platforme minimale care servește interesele Țării.

La noi n-a putut încă fi realizată această solidarizare. Dealtfel, ați văzut și exemplul din Țară, cu câtă dificultate s-a reușit, după ani întregi de efort, să se realizeze o solidarizare a partidelor de opoziție.

Tot veleitățile personale intră în joc, și interese de ordin subiectiv, care împiedică această solidarizare indispensabilă, mai ales acum, în momentele absolut necesare Țării, care este comună tuturor.

I.P.: Vatra Românească atrage mereu atenția în presă, și aici activează și scriitorul Eugen Barbu, care a evoluat...

C.C.: În general nu mă amestec în conflictele determinate de subiectivismul unor persoane și nu vreau să dau nici calificative.

AM CUNOSCUȚ UN EROU
Întâlniri cu **Corneliu Coposu**
Capitolul I

Pot să vă spun că am o părere execrabilă despre Barbu, pe care-l știu de foarte multă vreme. Întâmplător, tatăl lui natural m-a rugat să-i fac un serviciu, după 23 august '44. Am regretat din inimă că i-am făcut acel serviciu, căci comportarea lui a fost sub orice nivel, sub orice critică. Din punct de vedere românesc este un scriitor talentat, dar care, nici din greșeală, n-a servit interese autentic românești.

Ca să intri în polemică cu oamenii aceștia este absolut inutil, pentru că nu sunt oameni care cred în ce fac, ci sunt manipulați după comanda pe care o primesc, în contradicție cu propria lor credință și care, din păcate, nu servesc interesele Țării. Sigur că și acțiunea asta are acum o justificare, a consolidării poziției patriotice românești împotriva tendințelor minoritare de a se constitui în supranațiuni în cadrul unei națiuni românești. Eu le-am atras atenția fruntașilor maghiari, la epoca construirii U.D.M.R.-ului din România, că această uniune va determina o contra-acțiune. Fiindcă este normal, când faci o acțiune a căror perspectivă frizează iredentism, iredentismul părții adverse să determine o conturare a unei formații patriotice de acelaș fel. Ungurii nu au nevoie să creeze o uniune pe criterii etnice. Ei se pot încadra, pentru a lupta pentru propriile interese, mult mai eficient, în cadrul partidelor existente. N-a fost acceptat acest punct de vedere și au constituit organizații pe criterii etnice.

Activitatea lor și exagerările lor au determinat aceste conflicte, care puteau fi evitate în interesul Țării și chiar în interesul protagoniștilor.

AM CUNOSCUȚ UN EROU
Întâlniri cu **Corneliu Coposu**
Capitolul I

S.C.: Sunteți în fața celei mai mari confruntări: alegerile, care vor avea loc peste câteva luni. Cum vedeți rezultatul viitoarelor alegeri?

C.C.: Există o certitudine, determinată de cunoașterea situației politice, a opiniei publice române, certitudine care demonstrează că lumea s-a săturat de neocomunism și că dorește o schimbare. Aș putea afirma, de bună-credință, că orientarea opiniei publice este o certitudine că atitudinea populației românești este anti-Front, lucru care s-a văzut și cu ocazia alegerilor administrative, în special în centrele urbane, unde alegătorii au un nivel mai înalt de gândire și o mai bună orientare politică.

Sigur că la sate, unde nu pătrunde decât televiziunea, care e total aservită puterii politice și care, în loc să-și îndeplinească rolul ei de educație a opiniei publice lipsite de orientare, nu a făcut decât să dezinformeze și să intoxice opinia publică, situația este încă confuză. Efectele acestei propagande, deocamdată singura care pătrunde până în colțurile cele mai îndepărtate ale Țării, s-au văzut.

În sfârșit, când vorbim de atitudinea opiniei publice, trebuie să tragem concluzia că această opinie publică s-a săturat de neocomunism. Încotro se vă îndrepta, este un secret al alegerilor viitoare.

Noi, Convenția Democratică, sperăm să reușim să ne prezentăm în fața poporului român ca o alternativă valabilă. Aceasta explică și adeziunile multiple pe care le-a avut această Convenție cu prilejul alegerilor

AM CUNOSCUȚ UN EROU
Întâlniri cu **Corneliu Coposu**
Capitolul I

administrative. Cred că direcționarea opiniei publice spre o alternativă contrară orientării guvernamentale va lua amploare și că procentele care vor fi realizate la alegerile viitoare vor da câștig de cauză Convenției Democratice.

Eu contez pe un minimum de 40% de alegători recoltați la alegerile viitoare. În situația de azi din România, nu este de prevăzut ca una din formațiile politice să obțină majoritate absolută, care s-o îndreptățească să constituie un guvern monocolor. Țara Românească este sortită, în proximitate, să aibă un guvern de uniune națională, după posibilitățile de colaborare a fostelor partide mai apropiate din punct de vedere doctrinar și fără îndoială care vor fi mult mai puternice decât partidul care, până de curând, era majoritar.

Dealtfel, cred că este greșit să numim această formație, care este botezată Frontul Salvării Naționale, drept partid. N-a fost niciodată și nu poate fi un partid!

Elementul catalizator, care i-a ținut uniți pe componenții acestei formații, era exclusiv pragmatic. Un interes material, care era liantul dintre niște oameni cu diverse stadii de cultură, cu diverse poziții morale. FSN-ul a fost populat cu infractori de drept comun, cu foști criminali, excroci, cu comici, care au transformat Parlamentul într-o arenă de circ. Un conglomerat penibil, care s-a constituit atras de friptura oferită de conducerea FSN-ului. Era firesc să se destrame!

În 1990, în 17 iunie, după agresiunea dirijată a minerilor împotriva opoziției, care ne-a afectat în mod deosebit, am spus celor doi conducători ai FSN-ului,

AM CUNOSCUȚ UN EROU
Întâlniri cu **Corneliu Coposu**
Capitolul I

care acum sunt în competiție, că viața FSN-ului, ca formație politică, poate fi numărată pe degete și că FSN-ul se va destrăma.

Și era normal că nu va putea rezista, datorită faptului că singurul liant care îi ținea împreună era interesul de moment.

Eu nu contest că și printre adepții Frontului sunt oameni mai echilibrați, dar oamenii aceștia și-au luat independența de acțiune și acum se confruntă două grupări, care au fost conturate în jurul lui Roman și Iliescu. Sigur că această competiție, această confruntare din interiorul Frontului, era previzibilă și scadentă.

Nu se știe cu ce fel de rezultate se va solda competiția dintre ei, dar, fără îndoială, a fost și utilă, pentru că astfel s-a putut alege grâul de neghină și poate amândouă grupările care se confruntă vor avea prilejul să se scuture de balastul care îneacă grupările respective, adică să elimine, din sânul lor, pe oamenii compromiși. Odată cu îndepărtarea lor, formația ar putea, cu timpul, primi un caracter de partid politic. Deocamdată, până la destrămarea ei, n-a fost un partid politic, ci a fost un mănunchi de oameni interesați, care beneficiau de solidaritatea determinată de aceleași interese materiale.

S.C.: De curând am intervievat șefii partidelor politice suedeze și toți s-au exprimat că sunt dispuși să trimită observatori politici la alegerile parlamentare din România. Considerați că este necesar?

AM CUNOSCUȚ UN EROU
Întâlniri cu **Corneliu Coposu**
Capitolul I

C.C.: Da, este o nevoie indispensabilă, pentru că dorința de prelungire a agoniei guvernamentale, asigurată de FSN, este încă acută. Este foarte greu pentru oamenii aceștia să renunțe la scaunele de care s-au încheștat. Așa că, ținând seamă că în momentul actual nu mai este posibilă exercitarea de presiuni morale, de acțiuni de intimidare, așa cum au fost obișnuiți să le provoace la alegerile din 1990, se va încerca acum pe altă cale să se mistifice, să se obțină prin fraudă rezultate convenabile FSN-ului. Pentru a contracara aceste intenții este nevoie să funcționeze și observatori străini, și observatori naționali.

La dezbateră în Senat a legii electorale s-a observat o curioasă solidarizare a formațiilor care se confruntă din interiorul Frontului în a milita pentru îndepărtarea observatorilor de la alegeri. Interesul comun de a măslui alegerile i-a solidarizat, deși se aflau în toiul unei încăierări.

Eu cred că nu se va putea evita integrarea în legea electorală a unui articol care să asigure prezența și activitatea observatorilor străini și români. Pentru că singura clauză care se mai pune puterii executive din România este organizarea de alegeri libere. Dacă aceste alegeri nu vor fi libere, atunci toate promisiunile de ajutor venite din Occident vor rămâne caduce.

Nu cred că guvernul, structurile administrative și executive vor îndrăzni să falsifice din nou alegerile, pentru că asta ar însemna închiderea tuturor ușilor și imposibilitatea României de a ieși din cercul vicios al impasului economic. Așa că, tot pe cale legislativă se

AM CUNOSCUȚ UN EROU
Întâlniri cu **Corneliu Coposu**
Capitolul I

va stabili, mai întâi în Comisia Deputaților, posibilitatea de participare a observatorilor la alegeri și pe urmă vor fi impuse și Senatului aceleași prevederi.

S.C.: Ați refuzat să-mi răspundeți la întrebarea despre viața și activitatea Dumneavoastră. Insist însă, mai ales pentru că, aici în Suedia, nu știm mai nimic despre Dumneavoastră. Vă rog, povestiți-mi despre viața Dumneavoastră dinainte de arestare.

C.C.: N-am prea multe de povestit.

De la vârstă foarte fragedă m-am atașat de Iuliu Maniu, datorită faptului că familia mea era legată, prin rudenie îndepărtată, de Maniu. Și aveam în tradiție și lupta politică, și atașamentul față de partid (Național Țărănesc, n.a.).

Bunicul meu dinspre tată, în limbajul din Ardeal de pe vremea aceea, era "cortes", un fel de adjunct al lui Gheorghe Pop de Băsești, pe atunci Președintele Partidului Național din Transilvania, a mâncat bătaie la alegerile din 1906.

Dinspre mamă, străbunicul meu a fost factor de căpetenie în rândul componentelor de partid care militau pentru pasivitate, și în termeni foarte buni cu Iuliu Măcelaru și cu frunzașii din vremea aceea.

Tatăl meu a făcut politică cu Partidul Național Român din Transilvania. În 1910 a fost deputat la Adunarea Națională de la Alba Iulia și a votat Unirea în numele Cercului Liberal al Sineului. A făcut pușcărie sub unguri, la Vați și la Seghedin, și a fost eliberat din închisoare cu ocazia ocupării Budapestei de către

AM CUNOSCUȚ UN EROU
Întâlniri cu **Corneliu Coposu**
Capitolul I

generalul Moșoi, căci tatăl meu era în detențiune politică în Budapesta, în momentul în care trupele române au pătruns acolo. Se vede că ursitoarele mi-au prezis de la început pușcăriile pe care aveam să-o fac!

În sfârșit, m-am născut într-o casă orientată politic. Nu m-am înscris niciodată în partid (PNT, n.a.), dar de la vârsta de 14-15 ani am participat, în mod activ, la propaganda electorală.

La facultate am ajuns președintele Centrului Democratic Studențesc, care era în concurență cu centrul de dreapta, care se numea Centrul Studențesc "Petru Maior" și care, la ora aceea, era controlat de studențimea de extremă dreaptă, studențimea legionară. În cele din urmă am ajuns și șef de organizație.

În 1936, după o carieră scurtă, să-i zicem cu caracter politic, de șef de cabinet la primul ministru, am devenit secretarul politic al lui Maniu, funcție în care m-am menținut până la arestare. La această funcție s-a mai adăugat, datorită aprecierii, nu știu cât de obiectivă, a partidului (PNT, n.a.), și funcția de secretar al delegației permanente în 1946.

Nenorocirea a făcut ca, în timpul închisorilor comuniste și a perioadei de oprărire din ultima vreme, aproape toți fruntașii partidului să se prăpădească și să rămân, la un moment dat, cel mai înalt în grad din vechea organizație de partid (PNT, n.a.) și, în consecință, un fel de conducător în clandestinitate.

Lucrul n-a fost de loc confortabil, că mi-a atras după sine zeci de percheziții domiciliare, zeci de arestări, în afară de executarea a 17 ani și jumătate de pușcărie

AM CUNOSCUȚ UN EROU
Întâlniri cu **Corneliu Coposu**
Capitolul I

comunistă, care a durat până când guvernul Gheorghiu-Dej a fost obligat să dea un decret de amnestie generală a infracțiunilor politice, a delictelor de opinie, presiuni care n-au mai putut fi evitate. Am fost trimis, cu domiciliu forțat, în Bărăgan. Am revenit cu mare greutate acasă, la familia de care fusesem despărțit de atâta timp și despre care n-am știut nimic în timpul pușcăriei, fiindcă izolarea era ermetică: n-aveam drept la corespondență, la pachet, la vizită familiară; n-am avut dreptul să scriu și să citesc, și ceea ce era și mai grav, n-am avut dreptul să fumez!

Am fost în arest monocelular, adică singur într-o celulă de 3x1,8 m în care, în afară de cele 7 ore când era voie să utilizezi patul, trebuia să stai în picioare.

N-am vorbit cu nimeni peste 8 ani! Aproape uitasem să vorbesc! La ieșirea din pușcărie nu puteam face legătura dintre noțiunea din creier și coardele vocale decât cu foarte mare efort, începând să învăț să vorbesc cum învață copiii cei mici să vorbească.

În sfârșit, astea au fost niște neazuri trecătoare pe care le-am putut suporta datorită credinței în Dumnezeu și certitudinii că, în curând, comunismul se va prăbuși.

Eh, e adevărat că pe altarul, să-i zic așa, al acestor opresiuni și torsionări comuniste, am lăsat din greutatea mea, pentru că la arestare aveam greutatea rotundă de 112 kg., iar la ieșirea din pușcărie mai rămăsese din mine 51 kg. de schelet persecutat de distrofie. A fost o încercare destul de grea, care a avut și momente senine, mai cu seamă la începutul pușcăriei, în cei aproape 10 ani de pușcărie în comun, care au fost foarte instructivi,

AM CUNOSCUȚ UN EROU
Întâlniri cu **Corneliu Coposu**
Capitolul I

nu numai pentru mine, ci și pentru toți românii care au trecut prin pușcărie, în ceea ce privește cunoașterea oamenilor, interpretarea anumitor fenomene specifice de încarcerare.

Partidul nostru (PNTȚ, n.a.) a rezistat, cu încăpățănare, la toate presiunile, și nu a recunoscut desființarea impusă de prezența Armatei Sovietice de ocupație în 1947, și a continuat să funcționeze în clandestinitate chiar și în interiorul pușcăriilor.

În 1987, profitând de o vizită cu caracter, să-i zic, nepolitic din Occident, ne-am afiliat la Internaționala Democratică.

După revoluție am lansat, de la început, un manifest de repunere în activitate a partidului (PNTȚ, n.a.). L-am reconstituit, integrând în el elemente de tineri români, preocupați de soarta țării. Din păcate, cei care au supraviețuit holocaustului comunist erau destul de puțini. Am avut însă un flux impresionant de elemente tinere, care s-au încadrat în partid în primele zile de după revoluție.

Am fost desemnat ca președinte al Partidului Național Țărănesc, care își atașase și caracteristica de Creștin Democrat, pe care o avea de la naștere, pentru că acest partid și-a întemeiat tot programul politic pe patru principii fundamentale: morală creștină, democrație desăvârșită, patriotism iluminat și dreptate socială. Pe aceste principii este întemeiată ideologia partidului nostru.

În fine, la congresul care a avut loc în septembrie, la constituirea organelor de conducere, am fost ales,

AM CUNOSCUȚ UN EROU
Întâlniri cu **Corneliu Coposu**
Capitolul I

democratic, prin vot secret, președintele acestui partid (PNȚCD, n.a.). Fiind complet lipsit de orice tendință veleitară și neavând nici un fel de orgoliu, misiunea mea, pe care o consider indispensabilă pentru politica și viitorul României și pentru obligația mea de a duce la îndeplinire un testament pe care mi l-a lăsat Iuliu Maniu la ultima întâlnire, din interiorul pușcăriei, în condiții de conspirativitate, este ca să nu las partidul să moară și să-l reorganizez. Dacă voi reuși să fac treaba asta, consider că misiunea mea a fost îndeplinită, deoarece nu mă interesează candidatura la funcții și onoruri politice.

N-am nici interese de ordin material, fiind foarte sărac. N-am nici un metru pătrat de pământ, deși am o admirație și considerație deosebită pentru proprietarii de pământ. N-am nici întreprinderi. N-am nici casă și nici nu mă interesează problema, pentru că cea pe care am avut-o mi-au bombardat-o nemții în 23 august 1944, adică apartamentul, pentru că este vorba despre un apartament, și n-am mai depus nici o străduință ca să-mi achiziționez o altă locuință. Dacă, în timpul pe care-l mai am de activat în viața politică, voi reuși să integrez elementul de elită din societatea românească, conștientă de obligația ei patriotică de a contribui la depășirea momentului critic și la organizarea țării, în sensul de a recâștiga prestigiul pe care l-a avut în străinătate, și de a etala în fața lumii valorile și talentul poporului român, însemnează că mi-am îndeplinit misiunea. Abia aștept, și să știți că aștept cu mare nerăbdare, să găsesc elemente rodite, care între timp

AM CUNOSCUȚ UN EROU
Întâlniri cu **Corneliu Coposu**
Capitolul I

să-și însușească doctrina și ideologia partidului, și să mă pot odihni cu conștiința misiunii îndeplinite. Am vorbit fără nici un fel de tragere de inimă despre mine.

S.C.: Nu ne-ați povestit nimic despre soția Dumneavoastră.

C.C.: Soția mea a fost arestată la un an după arestarea mea. A fost condamnată la muncă silnică, 25 de ani. A făcut 14 ani de pușcărie și în al 15-lea an a murit. În 1964. A murit și sora ei, tot în condiții dramatice, de închisoare.

Soția mea a avut o soră, care deasemenea a fost implicată într-un proces de înaltă trădare, adică de spionaj în favoarea puterilor occidentale.

Dealtfel, nu numai soția și cumnata mea au fost victimele persecuției comuniste. Mama mea, surorile mele, au fost purtate pe la Securitate, reținute, amenințate, terorizate. Am avut patru surori, din care mai trăiesc trei. Surorile mele aveau profesii tehnice. Una, inginer chimist, a fost dată afară din slujbă. Cealaltă, care a lucrat la Institutul Central de Statistică, a fost dată afară din slujbă. A treia, farmacistă la Institutul Cantacuzino, a fost dată afară din slujbă. Iar a patra, elevă la Școala Centrală, a fost dată afară din liceu. Surorile mele au muncit ani de zile cu lopata, muncă necalificată. Au participat la construirea aeroportului Otopeni, cu lopata, bine-înțeles! Sora mea cea mică, în mod clandestin, a reușit să-și termine

AM CUNOSCUȚ UN EROU
Întâlniri cu **Corneliu Coposu**
Capitolul I

liceul, pentru că pe vremea aceea persecuția comunistă se întindea și asupra familiei.

În tot timpul închisorii am fost complet rupt de familie, neștiind nimic nici despre arestarea soției mele, nici de persecuția împotriva familiei mele, până la eliberarea din pușcărie, căci, cum am mai spus, nu aveam dreptul nici la corespondență, nici la pachet, nici la vorbitor.

A fost o pușcărie foarte dură, care în ultima fază a luat aspectul de pușcărie de exterminare. A fost foarte dură mai ales datorită faptului că primeam numai 400 de calorii pe zi, în monofagie, adică același fel de mâncare: crupe de orz fiert. La aceasta se mai adăuga lipsa totală de igienă, imposibilitatea de a te spăla, izolarea completă și mai ales întunericul - o ferăstrucă de circa 60x30 cm., blocată pe dinafară de scânduri, și un bec de 15 wați, care dădea o lumină de cavou!

La asta se mai adăuga și imposibilitatea de a folosi patul în afara celor 7 ore îngăduite pentru somn.

În fine, o serie întreagă de mizerii, organizate cu scopul precis de exterminare. Stăpânirea nu vroia să cheltuiască gloanțe cu noi, având certitudinea că tot ne vom prăpădi în condițiile de mizerie organizată în care trăiam. Închisoarea de la Râmnicul Sărat a fost de o duritate de neconceput. Aici era organizată bătaia deținuților politici pentru așa zisa menținere a disciplinei! Acolo am avut niște tovarășii celebre! Am fost vecin de celulă cu Pătrășcanu, cu Titel Petrescu, cu Vasile Luca, cu foști miniștri care supraviețuiseră Sighetului din guvernul Antonescu, și așa zișii fruntași ai "reacțiunii" selecționați din partidul nostru. Au fost

AM CUNOSCUȚ UN EROU
Întâlniri cu **Corneliu Coposu**
Capitolul I

și câțiva din vârfurile legionare. Dintre cei reținuți în pușcăria de la Râmnicul Sărat au supraviețuit numai 5 persoane.

S.C.: Ce așteptați de la această vizită în Suedia?

C.C.: Să știți că pe noi ne interesează, deocamdată, numai atitudinea principială, de sprijin moral și eventual și de sprijin legislativ pe care ar putea să ni-l dea Suedia. Pentru Suedia, care este o țară bogată și bine organizată, România ar putea prezenta interes doar în funcție de "supra-producția" realizată aici care nu are plasament, pentru că România este ca un burete uscat, care ar înghiți totul. Și nu trebuie să scăpăm din vedere un lucru care nu prea este cunoscut: după statistica ONU din 1990, ultima pe care am văzut-o, România, din punct de vedere al resurselor naturale, contează ca a doua țară din Europa; numai Franța este înaintea ei. Eu socoteam că cea mai bogată țară europeană este Rusia, dar aceasta este pe locul al 4-lea. Aș putea spune că România este o țară virgină, care își așteaptă investitorii. Dar investitorii au reticențe pentru că, în mod justificat, nu pot să vină cu sume mari de bani, cu riscul ca un guvern criptocomunist să le confiște a doua zi. Au nevoie de niște garanții. Care sunt garanțiile pe care le cere Occidentul? Mai întâi, dreptul de a investi acolo unde vor, nu acolo unde dirijează stăpânirea, căci aceștia, în legea privatizării, și-au rezervat dreptul de a direcționa investițiile spre zona pe care o consideră ei utilă. O stupiditate, căci unei fabrici de medicamente nu poți să-i impui ca acum să investească în pielărie!

AM CUNOSCUȚ UN EROU
Întâlniri cu **Corneliu Coposu**
Capitolul I

Nu poți să direcționezi o industrie siderurgică spre chimie! Sigur că este vorba de concepția marxistă de a avea în mână controlul activității în toate domeniile, concepție pe care vor s-o aplice și investițiilor străine. Acest lucru dovedește de la început lipsă de cap politic și de cunoștințe economice! Ca să nu mai vorbim de intenții dosive de a bloca investițiile străine. Pe deasupra, se limitează investițiile la nivelul de 49%, ca majoritatea acțiunilor să fie controlate de statul român. Și asta este o stupiditate! Ba mai mult, rezervarea dreptului de proprietate asupra terenului pe care se construiesc edificiile respective, comerciale, industriale, etc. "Da domnule, ai dreptul să-ți faci o hală, dar pământul rămâne al meu!". Ce sistem e acesta? Eu, dacă investesc bani și cumpăr, vreau să fiu proprietar, să am control! Toată legea privatizării este plină de restrictive, care sunt întemeiate pe niște concepții marxist-leniniste de omniprezență a statului în producție, lucru care nu mai corespunde cu concepția veacului nostru. Au fost investitori străini care și-au făcut "buticuri" de desfacere a produselor, multe depășite din punct de vedere al modei, cu uzură morală. Se vând în București haine scoase din circulație de cinci ani. Sigur că populația, care a fost lipsită de contact cu Occidentul, năvălește și cumpără toate produsele de mâna a treia. Sunt și "buticuri" care vând băuturi și țigări străine. Și asta a fost toată investiția! După cunoștința mea, nu s-a investit nicăieri într-o întreprindere productivă, care să producă ceva, căci

AM CUNOSCUȚ UN EROU
Întâlniri cu **Corneliu Coposu**
Capitolul I

"buticurile" nu fac decât desfacere, adică comerț. Posibilitățile de investiții sunt multiple în România. La noi nu este exploatată extracția de grafit. Avem zăcăminte de grafit, de departe mult mai avantajoase decât cele din Cehoslovacia. În Cehoslovacia, care este considerată țara grafitului, se face extracția de la 800 de metri. Noi avem grafit la 5 metri sub pământ. Deci condiții foarte avantajoase nu sunt fructificate!

Sunt o serie de materii prime utilizabile în industria chimică. Avem negru de fum, care este un produs de bază în industria chimică, farmaceutică, etc. La noi se arde! I se dă foc! Nu avem capacitatea de captare a negrului de fum, rezultat din arderea gazului metan. Sunt o serie întregă de industrii de perspectivă, care au o rentabilitate evidentă, chiar dacă în primii ani ai investiției nu se vor recupera fondurile cheltuite, dar perspectivele sunt! Avem, deci, un cadru natural, bogăție naturală care poate fi exploatată. Condiția sine qua non este să ai un guvern stabil în țară și credit în afară. Omul care investește 10 milioane de dolari vrea să știe că nu va veni un terchea-berchea mâine cu o lege de confiscare a investițiilor. Chiar presupunând că în primii ani nu vor fi profituri, dar cel puțin să ai prezervarea capitalului, că rămâne capitalul, că nu poate fi deturnat.

Bun, pentru asta este nevoie să câștigăm alegerile, să schimbăm aspectul Parlamentului, să avem un Parlament legitim și reprezentativ, din care să emane un guvern, să zicem, un guvern de calitate, care să dea garanție de seriozitate, de stat de drept și de îndreptare

AM CUNOSCUȚ UN EROU
Întâlniri cu **Corneliu Coposu**
Capitolul I

efectivă spre economia de piață, pentru că noi am făcut numai o simulare de economie de piață și de privatizare. Privatizarea reală nu s-a făcut! S-au făcut niște privatizări aparente, ca noi să ne putem bate în piept că: "Uite, facem și noi privatizare!" Nu s-a făcut! Acesta este și motivul pentru care cred că este indispensabilă prezența Regelui.

Ca Regele să înceapă să facă, să concentreze în jurul Lui niște instituții stabile, credibile. Prezența Regelui este o garanție că nu va mai fi comunism în România. Deocamdată avem criptocomunism nostalgic după trecut, pe care, cu dragă inimă, l-ar instaura din nou, dacă ar putea. Nu au pe cine să se mai bazeze, căci Uniunea Sovietică este prăbușită, China la fel...

S.C.: René Theo, cel care a editat revista B.I.R.E. în Franța, afirmă că după revoluție au venit foarte mulți aventurieri, români obscuri din exil, care fac tot felul de afaceri ciudate în România.

C.C.: Aici are dreptate! Așa este! Au venit o mulțime de oameni iresponsabili, care n-au făcut decât să amplifice negativ imaginea țării în străinătate. Și era și normal, mai ales că guvernul acesta s-a axat pe o acțiune de îmbogățire, și atunci, partenerii pe care i-a căutat au fost oameni lipsiți de răspundere. Am auzit că în marea grație a guvernului trecut era și Țiriac, care a făcut în București niște întreprinderi. Știu asta, pentru că, întâmplător, una din întreprinderile lui, o reprezentanță Mercedes, ne ocupă sediul nostru, pe care nu l-am putut obține înapoi. Sediul partidului

AM CUNOSCUȚ UN EROU
Întâlniri cu **Corneliu Coposu**
Capitolul I

(PNT, n.a.) nostru era proprietatea partidului și a fost confiscat și făcut cadou Partidului Comunist, apoi sediul unor prăvălii de desfacere a produselor străine, "shopuri", apoi a fost pus la dispoziția lui Țiriac, care l-a făcut reprezentanță pentru Mercedes. Nu ne-au preocupat "bișnițarii" ăștia din România. S-au dat însă mii de autorizații pentru deschiderea de societăți mixte, de tot felul de prăvălii, dar n-am văzut, sau cel puțin să știu eu, să se fi privatizat, să se fi construit vreo societate mixtă de producție, care să fabrice ceva.

I.P.: Toate sunt de comerț!

S.C.: Numele lui Drăgan este acoperit de multă...

C.C.: ... acoperit de multă hulă...

S.C.: Ce rol are Drăgan în...

C.C.: ...Cred că are un rol nociv. Și ăsta este un veleitar, care vrea să se manifeste. A căutat terenuri goale, terenuri vide, ca să se afirme. A făcut tot felul de încercări, care mai de care mai năstrușnică. La început a vrut să facă o limbă comună europeană, un fel de esperanto, și în acest scop a făcut contract cu câteva sute de profesori, pe care i-a pus să muncească, să inventeze o limbă europeană, construită din toate limbile de mare circulație. N-a reușit treaba! Pe urmă, i-a venit ideea să militeze pentru stabilirea unei date unice a Paștelui pentru toți creștinii. A băgat ceva bani și acolo! Pe urmă s-a lansat în marketing, după aceea în propagandă anti-maghiară și, în cele din urmă, în

AM CUNOSCUȚ UN EROU
Întâlniri cu **Corneliu Coposu**
Capitolul I

tracologie. A vrut să demonstreze că noi suntem moștenitorii tracilor și a cheltuit o mulțime de bani și pe treaba asta. A scos niște cărți fără nici un fel de valoare științifică. A fost în relații excelente cu Ceaușescu și nu putea să piardă ocazia să se pună bine și cu actualii stăpâni. Periculozitatea lui constă în aceea că este unul din sponsorii curenților extremiste pe care le întreține cu bani, căci bani are destui!

Prezența lui în România este malefică și nu s-a manifestat decât în acțiuni nocive.

S.C.: Ce așteptați de la românii din Suedia?

C.C.: Să facă presiuni morale asupra factorilor de decizie pentru respectarea concepției și dispozițiilor unor alegeri cinste, fără violență, fără imprecășii și care să corespundă așteptărilor pe care Occidentul le leagă de desfășurarea primilor pași spre democratizare. Este de mare importanță să câștigăm aceste alegeri, căci câștigarea acestor alegeri face posibilă o dezvoltare normală în țară, care la rândul ei dă credibilitate în Occident.

Această stabilitate încurajează investițiile străine!

*Acest interviu cu Corneliu Coposu a fost inițial publicat în
CURIERUL ROMÂNESC, numărul din aprilie-iunie 1992.*